

KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE KALNIK (1857.-2001.)

Mr. sc. MLADEN MATICA

Zavod za prostorno uređenje

Koprivničko-križevačke županije

Trg bana J.Jelačića 15/II, 48000 Koprivnica

mladen.mat@hi.hinet.hr

Pregledni članak

Review

Primljeno/Recieved: 17. 11. 2003.

Prihvaćeno/Accepted: 20. 12. 2003.

Tema ovog članka je demografski razvoj današnje Općine Kalnik u razdoblju od prvog službenog popisa stanovništva 1857. godine do posljednjeg popisa 2001. godine. Kretanje broja stanovnika Općine Kalnik u promatranom razdoblju (1857.-2001.) može se podijeliti u tri osnovna razdoblja: ekspanzija broja stanovnika (1857.-1910.), stagnacija (1910.-1961.) i kontinuirana depopulacija. Depopulacijski procesi od 1961. godine, kojima je izložena cijela regija, posljedica su dugotrajnog iseljavanja stanovništva i negativnog prirodnog kretanja broja stanovnika ("bijela kuga"). Iseljavanje stanovništva otpočelo je kao posljedica procesa deagrarizacije, industrijalizacije i deruralizacije.

Ključne riječi: Kalnik, stanovništvo, depopulacija, popisi stanovništva

Općina Kalnik smještena je u Kalničkom Prigorju. Kalničko Prigorje, kao što i samo ime kaže, ima ekspanzijski položaj i neposredno se veže uz masiv Kalnika koji dominira cijelim prostorom. Kalnik ima smjer pružanja jugozapad-sjeveroistok. To je područje s umjereno raščlanjenim reljefom. Brežuljkasto područje Kalničkog Prigorja ispresijecano je brojnim vodotocima, posljedica čega je rebrasti reljef. Posljedica toga je veliki broj manjih naselja (sva naselja neposredno uz greben Kalnika imaju manje od 500 stanovnika). Uže područje Prigorja karakterizira veća dinamika reljefa i prometna izoliranost. Kalničko Prigorje je izrazito poljoprivredni kraj, a sekundarne i tercijarne djelatnosti razvile su se u Križevcima kao nekadašnjem općinskom sjedištu cjelokupnog područja. Ovdje su usitnjeni posjedi i manje kvalitetna zemljišta. Prigorje je prostor srednje intenzivne poljoprivredne proizvodnje za koju su na pojedinim dijelovima limitirajući edafski čimbenici kao i reljefne karakteristike poljoprivrednih površina. Ovdje se nisu razvila veća naselja u kojima bi se razvile druge djelatnosti osim poljoprivrede.

U siječnju 1997. godine donesen je novi zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine broj 10/97) kojim je osnovana Općina Kalnik. Na inicijativu Mjesnog odbora Kalnik i Kamešnica za osnivanjem Općine Kalnik većina je građana podržala prijedlog potpisavši peticiju. U sastav Općine ušla bi sljedeća naselja: Kalnik, Borje, Dedina, Hižanovec, Kamešnica, Obrež Kalnički, Popovec Kalnički, Potok Kalnički, Šopron i Vojnovec Kalnički iz sastava Općine Sveti Petar Orehovec. U novom Zakonu Kalnik je dobio status općine u koju je ušlo 8 naselja (izostavljena su naselja Dedina i Hižanovec).

KRETANJE BROJA STANOVNIKA U RAZDOBLJU 1857.-1910.

Prvi službeni popis stanovništva proveden je 1857. godine i tada je današnja Općina Kalnik imala 1868 stanovnika. Zatim je uslijedilo kontinuirano povećanje broja stanovnika sve do 1910. godine, kada je dosegnut maksimalan broj od 2740 stanovnika. U razdoblju od 1857. do 1869. godine prosječno godišnje povećanje broja stanovnika iznosilo je 0,25%, odnosno 4,7 stanovnika godišnje. U razdoblju od 1869. do 1880. godine prosječno godišnje povećanje je iznosilo 0,69% (13,2 stanovnika godišnje), a u razdoblju od 1880. do 1890. zabilježeno je najveće prosječno godišnje povećanje broja stanovnika od 1,47% (30,4 stanovnika godišnje) što znači ukupno povećanje od 14,68%. To je bila, prije svega, posljedica poboljšanja higijenskih, zdravstvenih i prehrambenih uvjeta života. U razdoblju od 1890. do 1900. godine ukupan broj stanovnika se povećao prosječno godišnje za 0,80% (ukupno 8,04%), a u razdoblju od 1900.

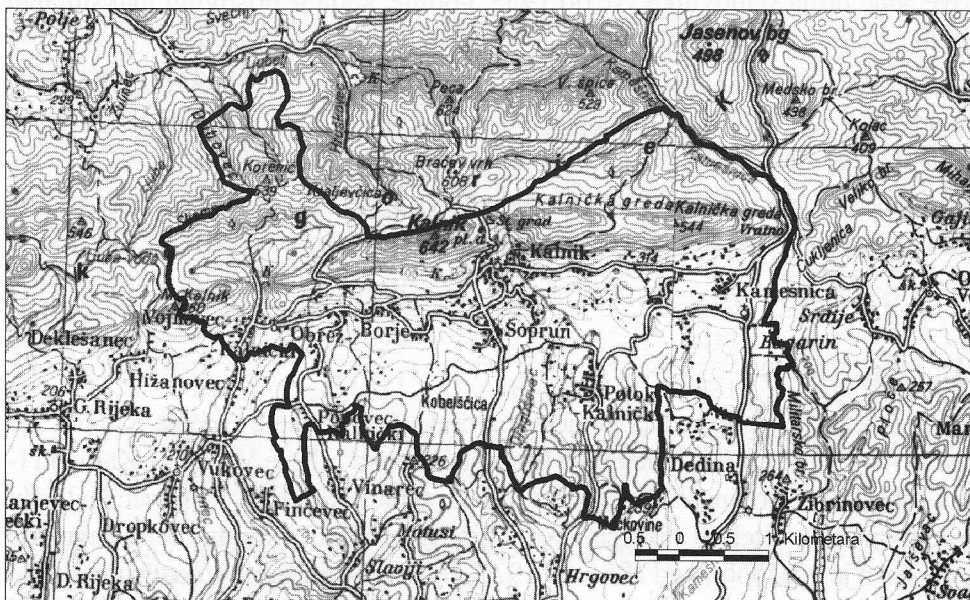
do 1910. godine prosječno godišnje za 0,68% (ukupno 6,78%). Te 1910. godine zabilježen je najveći broj stanovnika na ovom području (2740). Tada je gustoća naseljenosti iznosila 104 st/km², što znači da je to bio agrarno prenaseljen kraj. Znakovito je da je u razdoblju od 1890. do 1910. godine povećanje broja stanovnika bilo sve manje.

Prema podacima popisa iz 1880. godine u naselju Kalnik živjelo je pet stanovnika židovske vjeroispovijesti, a sve ostalo bili su katolici. Te godine bilo je u naselju Kalnik 96 kuća, Borju 11, Obrežu Kalničkom 39, Popovcu Kalničkom 10, Šoprunu 29, Kamešnici i Vratnom 41, Potoku Kalničkom 44 i u Vojnovcu 56 kuća. U naselju Kalnik bilo je 320 muškaraca i 328 žena.

S obzirom na dobno-spolnu strukturu stanovništva iz popisa 1910. godine za naselje Kalnik vidljivo je da je prevladavalo mlado stanovništvo (35,8% stanovništva mlađeg od 14 godina) i samo 6,6% stanovnika starijih od 60 godina. Žensko stanovništvo je prevladavalo (411 žena i 407 muškaraca ukupno) u dobnim skupinama od 6 do 24 godine.

Promatrajući po naseljima, maksimalan broj stanovnika u ovom razdoblju imala su sljedeća naselja: Šoprun (1890.), Borje (1910.), Kalnik (1910.) i Obrež Kalnički (1910.). Naselje Šoprun 1880. godine imalo je najmanji broj stanovnika (139), a u sljedećih deset godina do 1890. godine broj stanovnika je dosegno svoj maksimalan broj (219), što znači da se broj stanovnika u tom razdoblju povećao 57,55% (+ 80 stanovnika). Do 1880. broj stanovnika se minimalno smanjivao. U razdoblju od 1890. do 1900. broj stanovnika Šopruna se smanjio za 15,98% (-35). U razdoblju uoči Prvog svjetskog rata (do 1910.) broj stanovnika opet se povećao za 8,15% (+15).

Naselje Borje je u razdoblju od 1857. do 1869. povećalo broj stanovnika za 1, a u razdoblju od 1869. do 1880. smanjio se broj stanovnika za 6,9% (-10). U razdoblju od 1880. do 1910. broj stanovnika je kontinuirano povećavan sve do svog maksimalnog broja od 230. Najveće relativno i apsolutno povećanje zabilježeno je u razdoblju od 1880. do 1890. godine kada je broj stanovnika povećan za 32,59% (+44). Godine 1880. Borje je zabilježilo najmanji broj stanovnika (135). Naselje Kalnik uvijek je bilo najveće naselje u promatranom području. Godine 1857. popisano je 519 stanovnika, čiji se broj do 1869. godine povećao za 3,28% (+17). U međupopisnom razdoblju do 1880. godine uslijedilo je najveće povećanje broja stanovnika od 20,19% (+112). U razdoblju od 1880. do 1900. godine povećanje je iznosilo 4,94% (+32), od 1890. do 1900. godine 11,76% (+80) i od 1900. do 1910. godine, kada je postignut maksimalan broj stanovnika, povećanje iznosi 7,63% (+58). Naselje Obrež Kalnički sve do 1900. iskazivano je pod nazivom Obrež. Prvim popisom stanovništva 1857. godine zabilježeno je u Kalničkom Obrežu 215 stanovnika. U razdoblju od 1857. do 1869. godine broj stanovnika povećao se za 6,98% (+15), a u razdoblju od 1869. do 1880. zabilježeno je najveće relativno povećanje broja stanovnika od 10,0% (+23). U razdoblju od 1890. do 1900. godine zabilježeno je najveće apsolutno povećanje broja stanovnika, odnosno povećao se broj stanovnika za 26. U razdoblju od 1900. do 1910. godine broj stanovnika se povećao za 3,36% (+10) tako da je dostignut maksimalan broj od 308 stanovnika. Naselje Kamešnica 1857. godine imalo je 194 stanovnika (najmanji broj stanovnika). U razdoblju od 1857. do 1869. godine broj stanovnika povećao se za 11,34% (+22). U razdoblju od 1869. do 1880. godine pod naselje Kamešnica spadalo je i naselje Vratno Kalničko.

Slika 1: Obuhvat Općine Kalnik

Od 1880. do 1948. godine Vratno Kalničko iskazivano je kao samostalno naselje, ali podaci su uključeni u naselje Kamešnica. U razdoblju od 1880. do 1890. godine zabilježeno je najveće povećanje broja stanovnika u naselju Kamešnica od 21,09% (+54). U razdoblju od 1890. do 1910. godine nastavljeno je kontinuirano povećanje broja stanovnika.

Naselje Popovec Kalnički do 1900. godine iskazivano je pod imenom Popovec. Godine 1857. zabilježen je minimalan broj stanovnika (70). Popovec Kalnički najmanje je naselje u Općini Kalnik. U razdoblju od 1857. do 1910. godine u svim međupopisnim razdobljima povećan je broj stanovnika, osim u razdoblju od 1880. do 1890. godine kada je došlo do smanjenja broja stanovnika od 6,98% (-6).

Naselje Potok Kalnički do 1900. godine iskazivano je pod imenom Potok. Godine 1857. u Potoku Kalničkom zabilježeno je 258 stanovnika. Do 1869. godine broj stanovnika se povećao za 5,04% (+13), a u razdoblju od 1869. do 1880. godine smanjio se broj stanovnika za 2,58% (-7). U razdoblju od 1880. do 1890. godine došlo je do najvećeg relativnog (13,26%) i apsolutnog (+35) povećanja broja stanovnika. U sljedećem razdoblju broj stanovnika se minimalno smanjio, a u razdoblju od 1900. do 1910. godine broj stanovnika se povećao za 5,57% (+16).

KRETANJE BROJA STANOVNIKA U RAZDOBLJU 1910.-1961.

U razdoblju nakon Prvog rata, kao posljedica ljudskih gubitaka, dolazi do smanjenja broja stanovnika (-5,07%). U razdoblju od 1920. do 1931. godine dolazi do demografskog oporavka i broj stanovnika naselja Kalnik i okolice povećava se za 5,27% (+137). Drugi svjetski rat odgodio je popisivanje stanovništva sve do 1948. godine. Kao direktna i indirektna posljedica rata došlo je do smanjenja broja stanovnika od 1,53% (-42). Na promatranom području od 1948. do 1961. godine promjene u broju stanovnika su neznatne.

Naselje Kalnik u međuratnom razdoblju sve više je depopuliralo. Tako da je depopulacija u razdoblju od 1931. do 1948. godine iznosila 6,77% (-54). U razdoblju od 1948. do 1953. godine broj stanovnika povećao se za 5, da bi se do 1961. godine depopulacija nastavila (-2,0%).

Vojnovec Kalnički nakon Prvog svjetskog rata smanjio je broj stanovnika za 10,86% (-44). U razdoblju od 1921. do 1931. godine povećao se broj stanovnika tog naselja za 19,11% (+69). Godine 1931. Vojnovec Kalnički postigao je maksimalan broj stanovnika (430) i bio je drugo naselje po veličini na prostoru današnje Općine Kalnik. Nakon toga, sve do 1953. godine, naselje depopulira, a u razdoblju do 1961. godine broj stanovnika ostaje isti.

Naselje Kamešnica u razdoblju od 1910. do 1921. godine smanjilo je broj stanovnika za 7,71% (-28). U razdoblju od 1921. do 1931. godine došlo je do povećanja broja stanovnika za 8,96% (+30). Povećanje broja stanovnika odvija se sve do 1953. godine kada Kamešnica dostiže maksimalan broj stanovnika (395). Nakon toga naselje depopulira. Naselje Borje depopulira u međuratnom razdoblju, a nakon Drugog svjetskog rata, do 1948. godine, broj stanovnika se povećava za 8,9% (+17). Do 1961. godine broj stanovnika stagnira.

Potok Kalnički u razdoblju 1910.-1921. zabilježio je smanjenje broja stanovnika, a nakon toga, u svim međupopisnim razdobljima, bilježi povećanje broja stanovnika sve do 1953. godine, kada je dostignut maksimalan broj stanovnika (369). Nakon toga slijedi smanjenje broja stanovnika.

Popovec Kalnički nakon Prvog svjetskog rata ima manje stanovnika, ali u razdoblju 1921. do 1931. godine broj stanovnika ima najveći porast broja stanovnika od 23,96%. U razdoblju od 1948. do 1953. naselje bilježi pad broja stanovnika od 6,5%, a u razdoblju do 1961. broj stanovnika raste za 9,57%.

Obrež Kalnički bilježi porast broja stanovnika u razdoblju od 1921. do 1931. (+9) i od 1948 do 1961. godine (+17). Naselje Šoprun u razdoblju od 1921. do 1931. godine povećalo je broj stanovnika za 5,85% (+11), a u razdoblju od 1853. do 1961. godine za 7,85 (+15).

RAZDOBLJE DEPOPULACIJE (1961.-2001)

Početak 1960-ih godina započeo je intenzivni proces depopulacije na području današnje Općine Kalnik. Do 2001. godine broj stanovnika smanjio se za 40,29%. Najveće smanjenje broja stanovnika bilježe Vojnovec Kalnički (-59,42%), Kamešnica (-43,59%) i Kalnik (-43,05%). Godine 2001. naselja Kalnik, Obrež Kalnički, Vojnovec Kalnički i Potok Kalnički imaju najmanji broj stanovnika u proteklih stoljeće i pol. Vojnovec Kalnički kontinuirano smanjuje broj stanovnika, a smanjivanje je sve veće. Tako je u razdoblju od 1961. do 1971. godine smanjivanje iznosilo prosječno

godišnje 1,36%, a u posljednjem međupopisnom razdoblju čak 2,86%. Od 1961. godine broj stanovnika smanjio se za 227. Naselje Kamešnica od 1961. također depopulira, a u posljednjem međupopisnom razdoblju prosječno godišnje smanjenje broja stanovnika iznosi 2,0%. Kalnik kao općinsko središte kontinuirano depopulira. U razdoblju od 1991. do 2001. godine broj stanovnika prosječno godišnje se smanjivao za 2,1%, a ukupno se smanjio za 112. Potok Kalnički od 1961. godine smanjio je broj stanovnika za 40,62%, Obrež Kalnički za 39,93% te Borje za 29,05%. U sva tri naselja pad broja stanovnika je kontinuiran, a kulminirao je u razdoblju od 1981. do 1991. godine. U posljednjem međupopisnom razdoblju pad broja stanovnika je usporen. Naselja Šoprun (-15,53%) i Popovec Kalnički imaju najmanji pad broja stanovnika od 1961. godine. Naselje Šoprun bilježi pad broja stanovnika od 1971. do 1981. godine (prosječno godišnje 1,75%) i u zadnjem međupopisnom razdoblju (prosječno godišnje 0,49%). Popovec Kalnički bilježi pad broja stanovnika u svim međupopisnom razdobljima nakon 1961. godine, osim u razdoblju od 1981. do 1991. godine kada bilježi prosječni porast broja stanovnika od 1,54%. Te godine Popovec Kalnički postiže i maksimalan broj stanovnika (135). U zadnjem međupopisnom razdoblju bilježi najveći pad broja stanovnika (prosječno godišnje 2,07%). Depopulacijski procesi od 1961. godine kojima je izložena cijela regija, a ne samo ovaj dio Kalnika, posljedica su dugotrajnog iseljavanja stanovništva i negativnog prirodnog kretanja broja stanovnika ("bijela kuga"). Iseljavanje stanovništva otpočelo je kao posljedica procesa deagrarizacije, industrijalizacije i deruralizacije.

Kretanje broja stanovnika općine Kalnik u razdoblju od 1857. do 2001. godine u skladu je s demografskim kretanjima na prostoru kalničkog Prigorja i koprivničko-đurđevačke Podravine. Godine 1910. broj stanovnika dosegnuo je maksimalan broj, što je za posljedicu imalo agrarnu prenaseljenost. U razdoblju od 1910. do 50-ih godina dvadesetog stoljeća dolazi do stagnacije u gospodarskom razvoju što se odrazilo i na broj stanovnika. Od druge polovice dvadesetog stoljeća uslijed procesa industrijalizacije, deagrarizacije i deruralizacije ovaj prostor depopulira. Novi upravno-teritorijalni ustroj, u sklopu kojeg je osnovana i općina Kalnik, ima za cilj policentrični razvoj i smanjenje depopulacije.

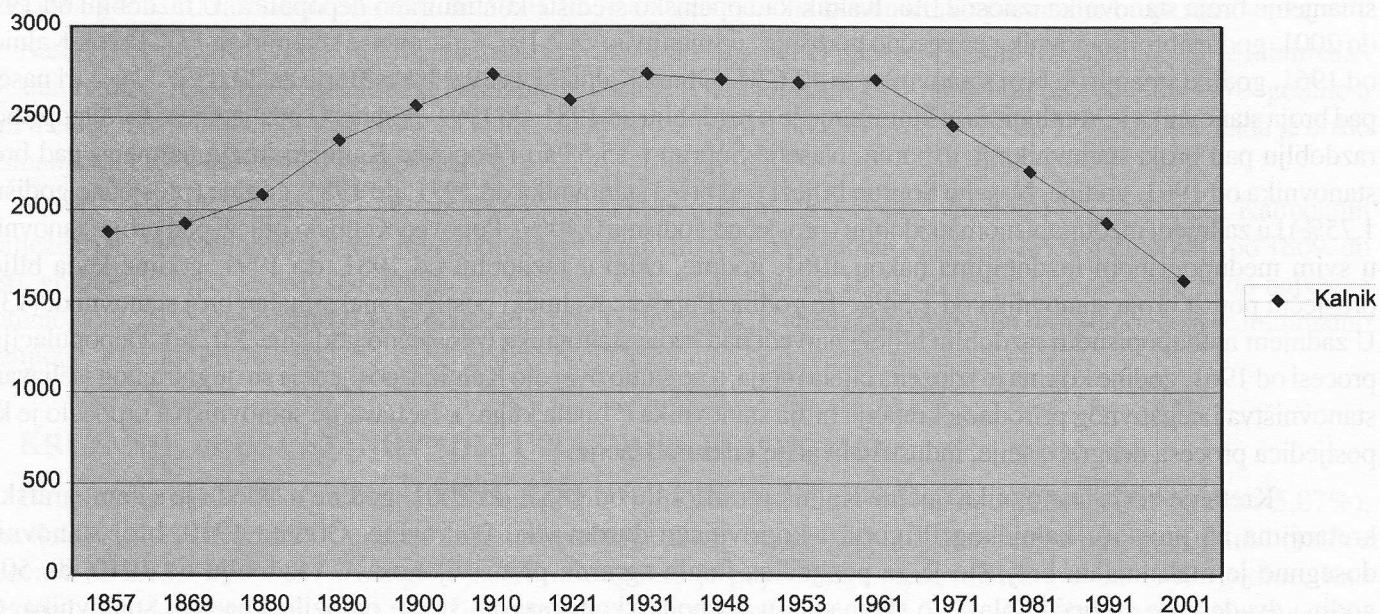
Tablica 1: Kretanje broja stanovnika Općine Kalnik u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Prosje. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	1868					
1869	1925	103.05	57	3.05	4.75	0.25
1880	2071	107.58	146	7.58	13.27	0.69
1890	2375	114.68	304	14.68	30.4	1.47
1900	2566	108.04	191	8.04	19.1	0.80
1910	2740	106.78	174	6.78	17.4	0.68
1921	2601	94.93	-139	-5.07	-12.64	-0.46
1931	2738	105.27	137	5.27	13.70	0.53
1948	2696	98.47	-42	-1.53	-2.47	-0.09
1953	2695	99.96	-1	-0.04	-0.20	-0.01
1961	2698	100.11	3	0.11	0.30	0.01
1971	2458	91.10	-240	-8.90	-24.00	-0.89
1981	2200	89.50	-258	-10.50	-25.80	-1.05
1991	1929	87.68	-271	-12.32	-27.10	-1.23
2001 ¹	1611	83.51	-318	-16.49	-31.80	-1.65

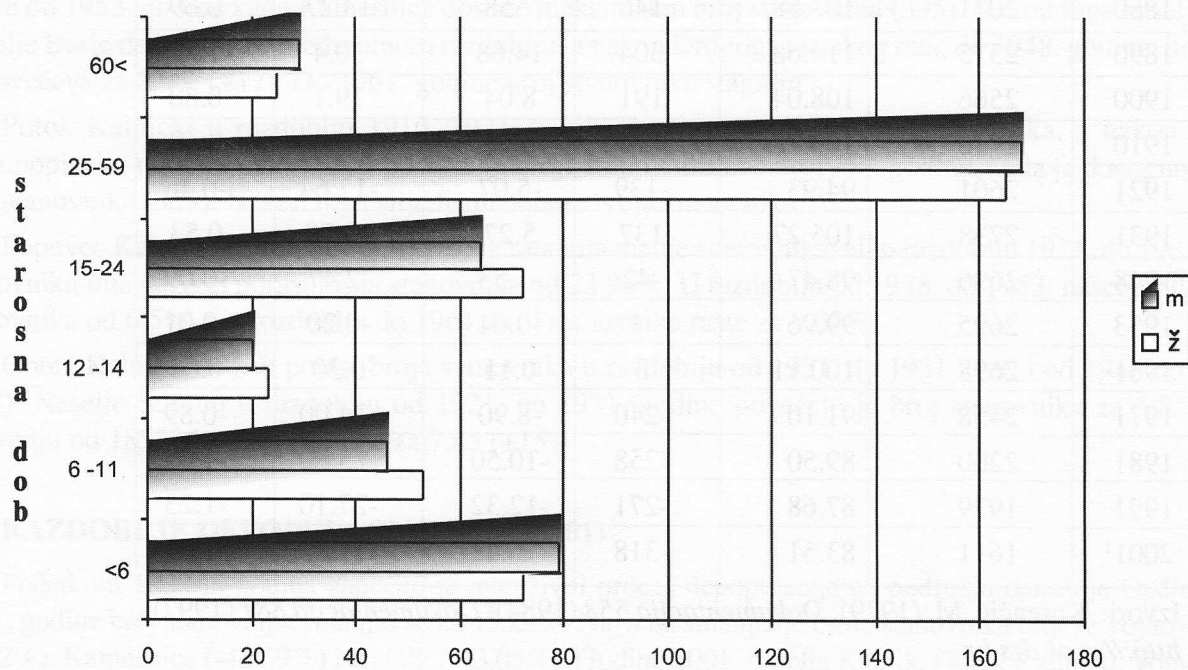
Izvori: Korenčić, M. (1979); *Dokumentacija 553* (1984); *Dokumentacija 881* (1992); <http://www.dzs.hr>

¹ Podaci za 2001. godinu nisu potpuno usporedivi s podacima ranijih popisa kada je u broj ukupnog stanovništva ulazilo i stanovništvo u inozemstvu s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. U skladu s metodologijom EU u ukupno stanovništvo pribrojani su stanovnici koji su manje od godinu dana i inozemstvu.

Slika 2: Kretanje broja stanovnika Općine Kalnik u razdoblju 1857.-2001. godine

Slika 3: Dobno-spolna struktura naselja Kalnik 1880. godine

Tablica 2: Kretanje broja stanovnika naselja Borje u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Prosje. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	144					
1869	145	100.69	1	0.69	0.08	0.06
1880	135	93.10	-10	-6.90	-0.91	-0.63
1890	179	132.59	44	32.59	4.4	3.26
1900	198	110.61	19	10.61	1.9	1.06
1910	230	116.16	32	16.16	3.2	1.62
1921	212	92.17	-18	-7.83	-1.64	-0.71
1931	191	90.09	-21	-9.91	-2.10	-0.99
1948	208	108.90	17	8.90	1.00	0.52
1953	208	100.00	0	0.00	0.00	0.00
1961	210	100.96	2	0.96	0.20	0.10
1971	189	90.00	-21	-10.00	-2.10	-1.00
1981	176	93.12	-13	-6.88	-1.30	-0.69
1991	157	89.20	-19	-10.80	-1.90	-1.08
2001	149	94.90	-8	-5.10	-0.80	-0.51

Izvori: isto

Tablica 3: Kretanje broja stanovnika naselja Kalnik u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Prosje. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	519					
1869	536	103.28	17	3.28	1.42	0.27
1880	648	120.90	112	20.90	10.18	1.90
1890	680	104.94	32	4.94	3.2	0.49
1900	760	111.76	80	11.76	8	1.18
1910	818	107.63	58	7.63	5.8	0.76
1921	813	99.39	-5	-0.61	-0.45	-0.06
1931	798	98.15	-15	-1.85	-1.50	-0.18
1948	744	93.23	-54	-6.77	-3.18	-0.40
1953	749	100.67	5	0.67	1.00	0.13
1961	734	98.00	-15	-2.00	-1.50	-0.20
1971	645	87.87	-89	-12.13	-8.90	-1.21
1981	621	96.28	-24	-3.72	-2.40	-0.37
1991	530	85.35	-91	-14.65	-9.10	-1.47
2001	418	78.87	-112	-21.13	-11.20	-2.11

Izvori: isto

Tablica 4: Kretanje broja stanovnika naselja Kamešnica u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Pros. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	194					
1869	216	111.34	22	11.34	1.83	0.95
1880	256	118.52	40	18.52	3.64	1.68
1890	310	121.09	54	21.09	5.4	2.11
1900	353	113.87	43	13.87	4.3	1.39
1910	363	102.83	10	2.83	1	0.28
1921	335	92.29	-28	-7.71	-2.55	-0.70
1931	365	108.96	30	8.96	3.00	0.90
1948	371	101.64	6	1.64	0.35	0.10
1953	397	107.01	26	7.01	5.20	1.40
1961	390	98.24	-7	-1.76	-0.70	-0.18
1971	364	93.33	-26	-6.67	-2.60	-0.67
1981	314	86.26	-50	-13.74	-5.00	-1.37
1991	275	87.58	-39	-12.42	-3.90	-1.24
2001	220	80.00	-55	-20.00	-5.50	-2.00

Izvori: isto

Tablica 5: Kretanje broja stanovnika naselja Obrež Kalnički u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Pros. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	215					
1869	230	106.98	15	6.98	1.25	0.58
1880	253	110.00	23	10.00	2.09	0.91
1890	272	107.51	19	7.51	1.9	0.75
1900	298	109.56	26	9.56	2.6	0.96
1910	308	103.36	10	3.36	1	0.34
1921	287	93.18	-21	-6.82	-1.91	-0.62
1931	296	103.14	9	3.14	0.90	0.31
1948	276	93.24	-20	-6.76	-1.18	-0.40
1953	284	102.90	8	2.90	1.60	0.58
1961	293	103.17	9	3.17	0.90	0.32
1971	269	91.81	-24	-8.19	-2.40	-0.82
1981	232	86.25	-37	-13.75	-3.70	-1.38
1991	199	85.78	-33	-14.22	-3.30	-1.42
2001	176	88.44	-23	-11.56	-2.30	-1.16

Izvori: isto

Tablica 6: Kretanje broja stanovnika naselja Popovec Kalnički u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Prosij. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	70					
1869	78	111.43	8	11.43	0.67	0.95
1880	86	110.26	8	10.26	0.73	0.93
1890	80	93.02	-6	-6.98	-0.6	-0.70
1900	91	113.75	11	13.75	1.1	1.38
1910	103	113.19	12	13.19	1.2	1.32
1921	96	93.20	-7	-6.80	-0.64	-0.62
1931	119	123.96	23	23.96	2.30	2.40
1948	123	103.36	4	3.36	0.24	0.20
1953	115	93.50	-8	-6.50	-1.60	-1.30
1961	126	109.57	11	9.57	1.10	0.96
1971	120	95.24	-6	-4.76	-0.60	-0.48
1981	117	97.50	-3	-2.50	-0.30	-0.25
1991	135	115.38	18	15.38	1.80	1.54
2001	107	79.26	-28	-20.74	-2.80	-2.07

Izvori: isto

Tablica 7: Kretanje broja stanovnika naselja Potok Kalnički u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Prosij. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	258					
1869	271	105.04	13	5.04	1.08	0.42
1880	264	97.42	-7	-2.58	-0.64	-0.23
1890	299	113.26	35	13.26	3.5	1.33
1900	298	99.67	-1	-0.33	-0.1	-0.03
1910	314	105.37	16	5.37	1.6	0.54
1921	309	98.41	-5	-1.59	-0.45	-0.14
1931	340	110.03	31	10.03	3.10	1.00
1948	361	106.18	21	6.18	1.24	0.36
1953	369	102.22	8	2.22	1.60	0.44
1961	357	96.75	-12	-3.25	-1.20	-0.33
1971	330	92.44	-27	-7.56	-2.70	-0.76
1981	290	87.88	-40	-12.12	-4.00	-1.21
1991	233	80.34	-57	-19.66	-5.70	-1.97
2001	212	90.99	-21	-9.01	-2.10	-0.90

Izvori: isto

Tablica 8: Kretanje broja stanovnika naselja Šoprun u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Pros. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	147					
1869	140	95.24	-7	-4.76	-0.58	-0.40
1880	139	99.29	-1	-0.71	-0.09	-0.06
1890	219	157.55	80	57.55	8	5.76
1900	184	84.02	-35	-15.98	-3.5	-1.60
1910	199	108.15	15	8.15	1.5	0.82
1921	188	94.47	-11	-5.53	-1.00	-0.50
1931	199	105.85	11	5.85	1.10	0.59
1948	196	98.49	-3	-1.51	-0.18	-0.09
1953	191	97.45	-5	-2.55	-1.00	-0.51
1961	206	107.85	15	7.85	1.50	0.79
1971	211	102.43	5	2.43	0.50	0.24
1981	174	82.46	-37	-17.54	-3.70	-1.75
1991	183	105.17	9	5.17	0.90	0.52
2001	174	95.08	-9	-4.92	-0.90	-0.49

Izvori: isto

Tablica 9: Kretanje broja stanovnika naselja Vojnovec Kalnički u razdoblju 1857.-2001. godine

Popisi	Broj stanovnika	Lančani index	Razlika		Pros. god. promj.	
			apsolutna	u %	apsolutna	u %
1857	321					
1869	309	96.26	-12	-3.74	-1.00	-0.31
1880	290	93.85	-19	-6.15	-1.73	-0.56
1890	336	115.86	46	15.86	4.6	1.59
1900	384	114.29	48	14.29	4.8	1.43
1910	405	105.47	21	5.47	2.1	0.55
1921	361	89.14	-44	-10.86	-4.00	-0.99
1931	430	119.11	69	19.11	6.90	1.91
1948	417	96.98	-13	-3.02	-0.76	-0.18
1953	382	91.61	-35	-8.39	-7.00	-1.68
1961	382	100.00	0	0.00	0.00	0.00
1971	330	86.39	-52	-13.61	-5.20	-1.36
1981	276	83.64	-54	-16.36	-5.40	-1.64
1991	217	78.62	-59	-21.38	-5.90	-2.14
2001	155	71.43	-62	-28.57	-6.20	-2.86

Izvori: isto

LITERATURA:

- FELETAR, D. (1993): Geografske značajke križevačke regije. *Umjetnička topografija Hrvatske, Križevci-Grad i okolica*, Institut za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, 15-23, Zagreb.
- GEOGRAFIJA SR HRVATSKE 1. I 2. (grupa autora) (1974): Školska knjiga, Zagreb.
- KALNIK - GENERALNI PROSTORNI PLAN (1972): Zavod za urbanizam Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- VRESK, M. (1976): *Prigorje Kalnika - razvoj stanovništva u uvjetima "agrarne gladi" i deagrarnizacije*. Posebni otisak iz Radova Instituta za geografiju broj 13, Zagreb.
- WERTHEIMER-BALETIĆ, A. (1999): *Stanovništvo i razvoj*. MATE, Zagreb.

IZVORI:

- KORENČIĆ, M. (1979): *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971*. Djela JAZU, Knjiga 54, Zagreb.
- Političko i sudbeno razdijeljenje kraljevina Hrvatske i Slavonije i repertorij mjesta*. Kraljevski statistički ured, Zagreb, 1889.
- Popis stanovništva 1981; Stanovništvo po naseljima, općinama i zajednicama općina. *Dokumentacija 553*, RZSSRH, Zagreb, 1984.
- Popis stanovništva 1991; Narodnosni sastav stanovništva Hrvatske po naseljima. *Dokumentacija 881*, RZSRH, Zagreb, 1992.
- Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. <http://www.dzs.hr>
- Popis žiteljstva od 21. 11. 1910. u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji*. Zagreb, 1914.
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. *Narodne Novine*, 10/97, Zagreb.

Summary

POPULATION TRENDS IN THE KALNIK MUNICIPALITY (1857-2001)

The subject of this article is the demographic development of today's Municipality of Kalnik within the period from the first census taking in 1857 till the last census of 2001. Three main stages can be distinguished within that period (1857-2001): expansion (1857-1910), stagnation (1910-1961) and continued depopulation (1961-2001). Depopulation processes that started in 1961, effecting the whole region, have been caused by longlasting emmigration and negative population growth ("white plague"). Emmigration was caused by a process of deagrarnization, industrialization and deruralization.

Key words: Kalnik, population, depopulation, census